

Id-Disinn t'Alla fin-Nawfragju ta' San Pawl f'Malta.

Il-liwejjeg kbar u sbieħi qatt ma jsiru f'daqqa, la fl-ordni tan-natura, anqas il-ordni tal-grazzja.

Meta bniedem għaecli jagħmel frasu jtalla' bini għoli u sabiħi, jibda biex jałiseb ghall-ġebel — li jkun safi u tas-salilia —, ghall-imghallem — li jkun jaf is-sengħa tajjeb, ta' dehen u habrieki, — ghall-haddiema l-ohra — li jkunu bżiġlin, annuma ma' l-imghallem u glajjurin ghax-xogħol; u ma jagħtix l-amar li jinbeda x-xogħol, qabel ma jkun ġaseb sewwa fuq is-sura, id-daqs, il-ġħamlu u t-taqsim ta' dak il-bini

Alla, fil-għierf tal-ħakma tiegħi, hekk ukoll. Meta jrid jagħliti xi turija tal-grazzja li tkun ta' xempju, ta' għagħeb u ta' ġid ghall-bnedmin, jibda biex jałiseb għal dawk il-liwejjeg kollha li jkunu meħtiega, u jhejj i fil-bnedmin li għandhom jaqdu f'dik l-opra dawk is-setgħet u dawk ix-xejriet ta' molih u ta' qalb illi jwasslu malajr u żgur għall-ġħan tiegħi. Meta mbagħiad ikun kollo im-ħejji, Hu jamar, u traku ssir ġrajja li donnha ħaġa bla maħsuba, effett ta' ligħijiet naturali, iżda li, bil-maqlub, ikun fiha l-ġabrab ta' dak kollu li Alla jkun ħejja.

“*Ad Caesarem appello*” — “Ngħajjat lil Ċesri,” lissen b'saħħha Pawlu ta' Tarsu, meta quddiem l-vestu, prokuratur tal-Lhudija, kien mitlub iwiegħeb għal dak li l-egħidewwa tiegħi kienu qalu fuqu.

Kienet donnha ghajta li ħarġet minn qalb ta' bniedem minnu n-nifsu qabbieži, dejjem ħili, dejjem bla biza', ta' bniedem illi kien ċittadin ruman minn twelidu u dak il-privileġġ bħala wirt tal-familja kien igħożju hekk tajjeb li saħansitra ftalhar bih mat-tribun ta' Ġerusalem, meta stqarrlu li dak il-privileġġ kien swielu kemxa flus sewwa.

Iżda ma kienx hekk, bil-maqlub dik il-ġħajta ta' Pawlu kienet id-diwi ta' l-amar t'Alla li f'dak il-ħin ried jibda x-xogħol ta' wieħed mill-akbar egħiġubijiet li jiddu fl-istorja ta' l-ewwel żmenijiet tal-Knisja tiegħi, bħal ma l-kwiekeb kbar jiddu fost l-oħrajn fuq wiċċe is-sema.

Ad Caesarem appello. Imma qabel ma tlissnet dik il-kelma, l-Imġħallek ta' l-egħiġubijiet kien għażżeż lill-bniedem

li fil-Lhudija kien saħħar lil kulħadd bil-għierf tiegħu, bil-heġġa tiegħu, bil-għaqal tiegħu, u bir-rabta qawwija li hu kellu mal-fehmiet ta' ġensu u mat-tradizzjonijiet reliġjuži ta' pajjiżu.

Ad Caesarem appello. Iżda qabel ma Pawlu lissen dawn il-kelmiet, l-Imġħalleml kien ħataf lil dan il-bniedem fuq it-trieq ta' Damasku fil-ħin li mimli bil-qilla u mogħni mis-sacerdoti bis-setgħha li jgħakkes u jieħu marbutin f'Gerusalem lill dawk kollha li kien jemmnu fi Kristu, kien sejjjer ilebbet iż-żiemel, u ħażżnu bil-qawwa tal-grazzja, xegħiellu f'moħħu d-dawl tas-sewwa, kebbislu f'qalbu l-ħug-ġiega ta' l-imħabba, saħħaħlu x-xejriet kollha li kien wiret min-natura, urieħ it-trieq ħarxa u mwiegħira li minnha kellu jgħaddi u l-quċċata xemxija fejn kellu jasal: u biex jagħimlu neddej tal-Vangelu u appostlu u aktar minn appostlu, tah il-għierf tad-Dutturi, il-qawwa tal-Martri, is-safa tal-Verġni, is-sahħha tal-Konfessuri, u fuq kollo Emna ta' l-azzar u kelma li tinfed u taqta' bħal xabla.

Ad Caesarem appello: iżda qabel dan, l-Imġħalleml li kien ħadom, fil-forġa tal-grazzja, il-moħħi u l-qalb ta' Pawlu, kien ħadom moħħi u qalb oħra: moħħi u qalb ta' ċittadin ieħor ruman; moħħi u qalb li kellhom jaqblu ma' dawk ta' Pawlu bħalma s-snien ta' rota jaqblu mas-snien ta' rota oħra li jridu jaħdmu t-tnejn f'inakna waħda: il-moħħi u l-qalb ta' Publju, il-bniedem ewljeni fost kemm kienu jgħammru dik il-ħabta fil-gejjjer tagħiġna.

Malta, fiziż-żmien ta' Publju, kellha l-privileġġ li tkun muniċipju ruman; iżda Publju kellu xejriet oħra minn dawk ta' Pawlu. Imwieleed f'din il-gżira ċkejkna, mrobbi fir-reliġjon tal-Pajjiż li kienet ir-reliġjon ta' l-Istat u għalhekk ir-reliġjon ta' kulħadd, ma kellu qatt il-ġħaliex jiddagħidagi man-nies ta' madwaru: għani mill-ġidd, kellu l-oqsma tiegħu maħdumin minn bdiewa li kien jafuh u jħobbuh u li hu kien jaf u jħobb bħat-tajfa tiegħu: miġbur fis-skiet u fil-ġabarra tad-dar, fejn kellu lil missieru marid, dan il-bniedem kien tgħallem jagħidher, iħen, iħobb u jgħix fis-sliema ma' kull hadd. Ftit, għalhekk, sata' jobsor dan il-bniedem liema id-kiġi għalliha hekk, u liema biċċa kellu hu jaħdem fid-disinn tal-ħakma t'Alla.

Ad Caesarem appello. Iżda Ruma jkollha tistenna sakemm issir il-ġħaqda bejn Pawlu u Publju, sakemm tinżara' f'din l-art tagħna ż-żerriegħha tal-Fidi li tkun il-ġħażżeb tad-dinja; li tkun il-qawwa li ma ċċedix la għaż-żiegħila u anqas għat-theddida ta' l-Islam; is-sur fejn titkisser il-qilla u l-ħru-

xija ta' Solimanu; iż-żonqor li ma jittikelx anqas jitmermer taħt il-mixja taż-żmien.

Ruma jkollha tistenna sakemm in-nies ta' Malta, mis>tagħġibin bil-gherf, bil-kobor u bil-qdusija ta' Pawlu jaraw lil Publju, il-bniedem ewlieni bħala ċittadin, isir il-bniedem ewlieni bħala ragħaj tagħhom, biex jissokta fosthom il-ħidma mibdija mill-appostlu Pawlu. Imbagħad, u mbagħad biss, Pawlu jmur Ruma, u mhux biex imut malajr—għaliex jekk Agrippa ma sabx ħtija fis f'Česarija m'hix sa'ssibha fih il-Qorti ta' Ruma; — iżda biex igħalliem l-isem u l-Emna ta' Kristu fil-qalba ta' l-Imperu Ruman, fil-waqt illi Publju jissokta jixerred it-tagħlim nisrani fil-gżira tiegħu.

Iżda kif sa ssir din il-laqgħa ta' Pawlu ma Publju? Għaliex bejn Ċesarija, fejn qiegħied Pawlu, u bejn Malta, fejn qiegħed Publju, hemm il-bghid u mhux bgħid ftit. Jarġa', Malta ma hix fuq it-trieq ta' Ruma, u Pawlu lil Ruma sejjah.

Issa jibda jidher id-disiñn t'Alla, għaliex it-triqat tiegħlu huma molibijin u l-lisebijiet tiegħu ma jifhimhom ħadd, qabel ma jarahom mitmuma fl-egħġubijiet li jagħmel.

Ad Caesarem appello. U bastiment sabiħ ta' Adrumetu firex il-qlugħi glīal żiffa sabilia, u Pawlu u bosta priġu-nieri oħra, taħt il-ħakma ta' Ċenturjun telaq għal Ruma. Il-bastiment mess bosta artijiet, sakemm wasal f'Mira ta' Liċja, u hawnhekk iċ-Ċenturjun, għabba n-nies tiegħu kollha fuq bastiment lixandrin li kien sa jitlaq għall-Italja u qajla qajla qabdu l-beraħ. Iżda fl-ahjar tal-vjaġġ dan il-bastiment jiġi x'jaħtfu, bħal ma kien gie x'kataf lil Pawlu fuq it-trieq ta' Damasku; qawwa ta' riħ, qawwa ta' ilma, u qawwa oħra molibija li aktarx ma fehma ħadd ħlief Pawlu, għax hu biss kellu d-dawl tar-ruħ u l-lehma tas-smewwiet. Fuq it-trieq ta' Damasku Pawlu staqsa: “*Domine quid me vis facere?*” — Mulej, xi tridni nagħmel? — hawnhekk li fehem malajr x'kellu jagħmel, flok ma staqsa, àmar lit-tajfa kolha tal-bastiment: “*La tibżgħu xejn;* ħadd minna ma jin tilef, fi għżira li ma nafux liema hi jahttigħilna naslu.”

U sar il-bnazzi. Pawlu u Publju Itaqgħlu fuq din il-għżira; saret il-ħuġġiega, sar il-ġħażeb tal-lifgħa, sar l-ieħor tal-fejjan ta' missier Publju: il-qalb kbira ta' Pawlu sabet il-qalb ġanina ta' Publju; is-sura qabbiżżeja taċ-ċittadin lhud i-sabet lis-sura ġwejda taċ-ċittadin malti; il-kelma shiha ta' l-appastlu sabet il-fehma tajba tad-dixxiplu; il-prigunier bla

biża', sab lill-bniedem tal-ħlewwa.... id-disinn tan-Nawfragju issa jidher ċar u safi.

Meta l-appostlu Pawlu u l-isqof Publju jkunu temmew il-missjoni tagħhom, itemmu ħajjithom ukoll bil-martirju; l-wieħed, l-appostlu tal-qawwa, fil-belt ta' Ruma, fil-qalba ta' l-imperu mwaqqaf bil-qawwa ta' l-armi u bil-qawwa tarrieda; l-ieħor, l-isqof tal-ħlewwa, fil-belt ta' Ateni, il-qalba ta' l-imperu tal-għerf u tal-poežija.

DUN KARM